

ЗАТВЕРДЖЕНО

Затвердив: Голова ДПТК ЗПО «ДПТК»

Сергій ГОРДІЄНО

« 8 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Рівень освіти: Фахова передвища освіта (ОПС «Фаховий молодший бакалавр»)

Спеціальність: G19 «Будівництво та цивільна інженерія»

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво (G Інженерія, виробництво та будівництво)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Детальна характеристика дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити
Загальна кількість годин	90 годин
Рік підготовки (курс)	I курс
Семестри викладання	1 семестр
Аудиторні години (лекції)	36 годин (1 семестр: 36 год.)
Аудиторні години (практичні)	18 годин (1 семестр: 18 год.)
Самостійна робота здобувача освіти (СРС)	36 годин (1 семестр: 36 год.)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік (1 семестр)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати у здобувачів освіти систему знань, практичних умінь і відповідальну безпечну поведінку, необхідні для розпізнавання та оцінювання небезпек, збереження життя і здоров'я, надання домедичної допомоги, а також організованих дій у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Професійна спрямованість: підготовка майбутнього фахового молодшого бакалавра з будівництва та цивільної інженерії до безпечної діяльності в системі «людина — техніка — життєве середовище»; урахування небезпек будівельного майданчика, психофізіологічного стану працівника, ергономічних і техногенних чинників, аналізу ризику, дій у разі аварій, руйнувань будівель і споруд та виконання заходів цивільного захисту.

Основні завдання:

- сформувати понятійний апарат безпеки життєдіяльності, розуміння системного характеру небезпек та взаємодії людини з життєвим середовищем;
- навчити ідентифікувати й класифікувати небезпеки, розрізняти небезпечні та шкідливі фактори, виконувати базове якісне й кількісне оцінювання ризику;
- розкрити психічні, психофізіологічні, соціальні та ергономічні чинники безпечної діяльності, їхній вплив на працездатність працівника будівельної галузі й оператора будівельної техніки;

- сформувати навички оцінювання фізичних, хімічних, біологічних і техногенних небезпек та вибору загальних заходів захисту;
- забезпечити засвоєння безпечних алгоритмів дій при аваріях на об'єктах будівництва, природних і техногенних надзвичайних ситуаціях;
- сформувати практичну готовність до надання домедичної допомоги при типових травмах і невідкладних станах із дотриманням безпеки на місці події;
- ознайомити з правовими й організаційними основами цивільного захисту, ЄДСЦЗ, оповіщенням, укриттям, евакуацією та захистом населення і територій;
- сформувати вміння діяти під час аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у межах компетенції працівника, не створюючи додаткової небезпеки для себе та інших.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Нормативні документи, на основі яких розроблена програма

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
2. Закон України «Про освіту».
3. Кодекс цивільного захисту України.
4. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
5. Стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 17.11.2021 № 1243.
6. Освітньо-професійна програма «Будівництво та експлуатація будівель і споруд» спеціальності G19 «Будівництво та цивільна інженерія», ЗПО «ДПТК», 2026.
7. Положення про організацію освітнього процесу в ЗПО «ДПТК».

3.2. Вимоги до кандидатів на підготовку

Освітній рівень: наявність повної загальної середньої освіти або освітньої кваліфікації, що дає право на навчання за освітньо-професійною програмою фахової передвищої освіти.

Категорія здобувачів: здобувачі фахової передвищої освіти спеціальності G19 «Будівництво та цивільна інженерія».

Спеціальні вимоги: готовність дотримуватися правил безпечної поведінки під час занять, працювати з навчальною та нормативною інформацією, виконувати розрахунково-аналітичні, психодіагностичні та ситуаційні завдання, а також відповідально діяти у змодельованих небезпечних і надзвичайних ситуаціях.

3.3. Етапи підготовки

Підготовка з дисципліни здійснюється протягом одного навчального семестру та структурована у три послідовні змістові модулі:

Етап I — змістовий модуль 1 «Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Людина і здоров'я». Засвоєння категорій БЖД, системи «людина — життєве середовище», небезпек і ризику, психічних властивостей, здоров'я та безпечної поведінки.

Етап II — змістовий модуль 2 «Соціальні та психофізіологічні чинники безпеки. Ергономіка і техногенні небезпеки у будівництві». Вивчення соціального середовища, втоми й стресу, негативних факторів, ергономіки робочого місця та техногенних небезпек у будівництві.

Етап III — змістовий модуль 3 «Домедична допомога, аналіз ризику та цивільний захист». Опанування алгоритмів домедичної допомоги, прикладних методів аналізу ризику, дій у надзвичайних ситуаціях, основ цивільного захисту та реагування на НС.

Підготовка завершується узагальненням результатів навчання та складанням диференційованого заліку.

3.4. Кваліфікаційні вимоги до здобувачів освіти, які пройшли підготовку з дисципліни

Після завершення вивчення дисципліни здобувач освіти повинен володіти знаннями та практичними вміннями, необхідними для безпечної життєдіяльності, безпечної професійної діяльності у будівництві та цивільній інженерії й дій у надзвичайних ситуаціях.

Здобувач освіти повинен ЗНАТИ:

- основні поняття безпеки життєдіяльності, джерела, фактори, класифікації небезпек та принципи системного аналізу;
- поняття індивідуального, групового та прийнятного ризику, основні підходи до його оцінювання й управління;
- психологічні, психофізіологічні та соціальні чинники безпеки, механізми збереження здоров'я і працездатності;
- основні фізичні, хімічні, біологічні й техногенні небезпеки, характерні для життєвого середовища та об'єктів будівництва, загальні принципи захисту;
- ергономічні вимоги до робочого місця, зокрема чинники пози, оглядовості, органів керування та інформаційного навантаження;
- основні принципи домедичної допомоги та безпечної поведінки на місці події;
- основи цивільного захисту, структуру й режими функціонування ЄДСЦЗ, заходи оповіщення, укриття, евакуації та захисту населення;
- загальні засади реагування на надзвичайні ситуації, аварійно-рятувальних робіт і життєзабезпечення постраждалих.

Здобувач освіти повинен ВМІТИ:

- ідентифікувати й класифікувати небезпеки, визначати джерела та можливі наслідки їх дії;
- виконувати навчальні розрахунки показників ризику, порівнювати результати й обґрунтовувати заходи зниження ризику;
- оцінювати психофізіологічні та соціальні чинники безпеки, визначати ознаки втоми й стресу;
- виконувати ергономічне оцінювання робочого місця та пропонувати заходи поліпшення безпеки;
- застосовувати базові алгоритми домедичної допомоги при типових травмах і невідкладних станах;
- обирати безпечний алгоритм дій при природних і техногенних небезпеках, зокрема під час аварій на об'єктах будівництва;
- діяти після отримання сигналу оповіщення, користуватися схемами укриття й евакуації, обґрунтовувати засоби індивідуального та колективного захисту.

Здобувач освіти повинен ВОЛЮДІТИ (сформовані практичні вміння):

- навичками системного аналізу небезпечних ситуацій та побудови безпечної моделі поведінки;
- методами базового оцінювання ризику та самооцінювання психофізіологічного стану;
- навичками відповідальної безпечної поведінки у сфері будівництва та цивільної інженерії;
- алгоритмами домедичної допомоги, оповіщення, укриття, евакуації та взаємодії під час надзвичайних ситуацій.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» спрямоване на формування компетентностей і результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою G19 «Будівництво та цивільна інженерія» для освітнього компонента ОК 13.

4.1. Загальні та спеціальні компетентності (ЗК, СК), що формуються дисципліною

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК9*. Здатність володіти основними методами захисту виробничого персоналу і населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, володіння культурою безпеки, екологічною свідомістю.

СК1. Здатність користуватися нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проєктування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

4.2. Програмні результати навчання (РН)

РН5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.

РН7. Аналізувати можливі ризики, виявляти чинники впливу для запобігання нещасним випадкам та аваріям на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

РН18. Приймати ефективні рішення у сфері своєї компетенції у випадках аварій та надзвичайних подій.

4.3. Матриця відповідності програмних результатів навчання (РН) дисципліни компетентностям (ЗК, СК)

Програмні результати навчання (РН) / Компетентності (ЗК, СК)	ЗК1	ЗК2	ЗК9*	СК1
РН5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, у тому числі з питань будівництва та цивільної інженерії.		+		
РН7. Аналізувати можливі ризики, виявляти чинники впливу для запобігання нещасним випадкам та аваріям на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.	+	+	+	+
РН18. Приймати ефективні рішення у сфері своєї компетенції у випадках аварій та надзвичайних подій.			+	

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН КУРСУ

5.1. Розрахунок навчального часу

Вид навчальної роботи	Кількість годин	% від загального обсягу
УСЬОГО за курсом (3 кредити ЄКТС)	90	100 %
Аудиторні заняття (всього)	54	60 %
з них: лекції	36	40 %
з них: практичні заняття	18	20 %
Самостійна робота здобувача освіти (СРС)	36	40 %

5.2. Розподіл навчальних годин за модулями (викладання лекцій і практичних занять по 2 години)

№	Назва модуля, лекцій, практичних та самостійних занять	Всього (год)	Лекції (год)	Практичні (год)	СРС (год)
I	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я	30	12	6	12
	Лекція 1. Безпека життєдіяльності як галузь знань і навчальна дисципліна. Категорійно-понятійний апарат, модель життєдіяльності та методологічні основи	2	2	—	—
	Самостійна робота 1. Аксіома потенційної небезпеки. Методологічні основи та системний підхід у БЖД	2	—	—	2
	Практична робота №1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	2	—	2	—
	Лекція 2. Система «людина — життєве середовище». Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори	2	2	—	—
	Самостійна робота 2. Таксономія, ідентифікація, номенклатура, квантифікація та системний аналіз небезпек	2	—	—	2
	Лекція 3. Ризик як кількісна характеристика небезпеки. Індивідуальний, груповий і прийнятний ризик. Управління ризиком	2	2	—	—
	Самостійна робота 3. Кількісне оцінювання ризику та порівняння рівнів ризику	2	—	—	2
	Лекція 4. Психічні властивості і процеси особистості та їх вплив на безпеку життєдіяльності	2	2	—	—
	Самостійна робота 4. Психофізіологічний стан людини, поведінкові реакції та індивідуальні особливості безпечної діяльності	2	—	—	2
	Практична робота №2. Психічні властивості і процеси особистості	2	—	2	—
	Лекція 5. Здоров'я людини і механізми його підтримки. Гомеостаз, адаптація, імунітет	2	2	—	—
	Самостійна робота 5. Здоров'я і патологія. Показники індивідуального здоров'я та фактори ризику	2	—	—	2

№	Назва модуля, лекцій, практичних та самостійних занять	Всього (год)	Лекції (год)	Практичні (год)	СРС (год)
	Практична робота №3. Здоров'я і механізми його підтримки	2	—	2	—
	Лекція 6. Здоровий спосіб життя, працездатність і профілактика негативних впливів	2	2	—	—
	Самостійна робота 6. Профілактика шкідливих звичок, загартування та зміцнення здоров'я	2	—	—	2
II	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ БЕЗПЕКИ. ЕРГОНОМІКА І ТЕХНОГЕННІ НЕБЕЗПЕКИ У БУДІВНИЦТВІ	30	12	6	12
	Лекція 7. Соціальне середовище та соціально-політичні небезпеки, їх види й характеристики	2	2	—	—
	Самостійна робота 7. Соціальні небезпеки та небезпеки сучасного урбанізованого середовища	2	—	—	2
	Практична робота №4. Вплив факторів соціального середовища на людину	2	—	2	—
	Лекція 8. Фізіологія праці. Втома, перевтома, стрес і працездатність людини	2	2	—	—
	Самостійна робота 8. Психофізіологічна характеристика умов праці та профілактика втоми і перевтоми	2	—	—	2
	Практична робота №5. Втома та стрес	2	—	2	—
	Лекція 9. Фізичні негативні фактори життєвого середовища та методи захисту	2	2	—	—
	Самостійна робота 9. Негативні фактори енергетичного походження та засоби захисту	2	—	—	2
	Лекція 10. Хімічні й біологічні небезпеки, їх дія на людину та загальні заходи захисту	2	2	—	—
	Самостійна робота 10. Патогенна дія фізичних, хімічних і біологічних чинників та профілактичні заходи	2	—	—	2
	Лекція 11. Ергономіка безпечної діяльності. Організація робочого місця, сумісність людини і технічної системи	2	2	—	—

№	Назва модуля, лекцій, практичних та самостійних занять	Всього го (год)	Лекції (год)	Практичні (год)	СРС (год)
	Самостійна робота 11. Ергономічні принципи та технічні засоби забезпечення безпеки робочого місця	2	—	—	2
	Практична робота №6. Ергономічна оцінка робочого місця	2	—	2	—
	Лекція 12. Техногенні небезпеки у будівництві. Аварії, пошкодження та руйнування будівель і споруд	2	2	—	—
	Самостійна робота 12. Причини аварій і руйнувань будівель та споруд, людський, технічний і організаційний фактори	2	—	—	2
III	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА, АНАЛІЗ РИЗИКУ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	30	12	6	12
	Лекція 13. Загальні принципи домедичної допомоги та безпека на місці події	2	2	—	—
	Самостійна робота 13. Первинна оцінка стану постраждалого, виклик екстреної допомоги та базова послідовність дій	2	—	—	2
	Практична робота №7. Надання долікарської допомоги	2	—	2	—
	Лекція 14. Домедична допомога при кровотечах, травмах, опіках, ураженні електричним струмом та інших невідкладних станах	2	2	—	—
	Самостійна робота 14. Домедична допомога при ранах, кровотечах, травмах, отруєннях та утопленні	2	—	—	2
	Лекція 15. Аналіз ризику виникнення небезпеки. Якісні та кількісні методи	2	2	—	—
	Самостійна робота 15. Оцінка природного і техногенного ризику та обґрунтування заходів його зниження	2	—	—	2
	Практична робота №8. Аналіз ризику виникнення небезпеки	2	—	2	—
	Лекція 16. Надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру: джерела, класифікація, уражаючі фактори та наслідки	2	2	—	—

№	Назва модуля, лекцій, практичних та самостійних занять	Всього го (год)	Лекції (год)	Практичні (год)	СРС (год)
	Самостійна робота 16. Класифікація надзвичайних ситуацій і алгоритми дій при природних загрозах	2	—	—	2
	Практична робота №9. Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій	2	—	2	—
	Лекція 17. Основи цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту, організація ЦЗ на об'єкті	2	2	—	—
	Самостійна робота 17. Оповіщення, засоби індивідуального і колективного захисту, укриття та евакуаційні заходи	2	—	—	2
	Лекція 18. Організація реагування на надзвичайні ситуації. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, життєзабезпечення постраждалих	2	2	—	—
	Самостійна робота 18. Інженерний, радіаційний, хімічний, медичний і біологічний захист населення та територій	2	—	—	2
	РАЗОМ ЗА КУРСОМ	90	36	18	36

5.3. Самостійна робота (СРС)

Самостійна робота здобувачів освіти має загальний обсяг 36 годин і охоплює 18 тем по 2 години. Кожна тема поглиблює окремий аспект дисципліни без повторного використання сторінок підручників, відведених на лекційні заняття.

№	Тема самостійної роботи	Год.	Форма контролю
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я			
1	Аксіома потенційної небезпеки. Методологічні основи та системний підхід у БЖД	12	Конспект / ситуаційне завдання / усне опитування
2	Таксономія, ідентифікація, номенклатура, квантифікація та системний аналіз небезпек		
3	Кількісне оцінювання ризику та порівняння рівнів ризику		
4	Психофізіологічний стан людини, поведінкові реакції та індивідуальні особливості безпечної діяльності		
5	Здоров'я і патологія. Показники індивідуального здоров'я та фактори ризику		
6	Профілактика шкідливих звичок, загартування та зміцнення здоров'я		

№	Тема самостійної роботи	Год.	Форма контролю
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ БЕЗПЕКИ. ЕРГОНОМІКА І ТЕХНОГЕННІ НЕБЕЗПЕКИ У БУДІВНИЦТВІ			
7	Соціальні небезпеки та небезпеки сучасного урбанізованого середовища	12	Конспект / таблиця / схема / ситуаційне завдання / усне опитування
8	Психофізіологічна характеристика умов праці та профілактика втоми і перевтоми		
9	Негативні фактори енергетичного походження та засоби захисту		
10	Патогенна дія фізичних, хімічних і біологічних чинників та профілактичні заходи		
11	Ергономічні принципи та технічні засоби забезпечення безпеки робочого місця		
12	Причини аварій і руйнувань будівель та споруд, людський, технічний і організаційний фактори		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА, АНАЛІЗ РИЗИКУ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ			
13	Первинна оцінка стану постраждалого, виклик екстреної допомоги та базова послідовність дій	12	Конспект / таблиця / схема / ситуаційне завдання / усне опитування
14	Домедична допомога при ранах, кровотечах, травмах, отруєннях та утопленні		
15	Оцінка природного і техногенного ризику та обґрунтування заходів його зниження		
16	Класифікація надзвичайних ситуацій і алгоритми дій при природних загрозах		
17	Оповіщення, засоби індивідуального і колективного захисту, укриття та евакуаційні заходи		
18	Інженерний, радіаційний, хімічний, медичний і біологічний захист населення та територій		
	РАЗОМ	36	

6. ПРОГРАМА КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я

Лекція 1. Безпека життєдіяльності як галузь знань і навчальна дисципліна. Категорійно-понятійний апарат, модель життєдіяльності та методологічні основи. Розглядаються предмет і завдання БЖД, поняття безпеки, небезпеки, життєдіяльності, модель життєдіяльності та основні методологічні підходи.

Самостійна робота 1. Аксіома потенційної небезпеки. Методологічні основи та системний підхід у БЖД. Поглиблено опрацьовуються аксіома потенційної небезпеки, системний підхід і причинно-наслідкові зв'язки у формуванні небезпечних ситуацій.

Практична робота №1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Здобувач виконує завдання з основних понять БЖД, класифікації небезпек та аналізу системи «людина — життєве середовище» відповідно до наданих методичних рекомендацій.

Лекція 2. Система «людина — життєве середовище». Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори. Вивчається взаємодія елементів системи «людина — життєве середовище», джерела небезпек, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори.

Самостійна робота 2. Таксономія, ідентифікація, номенклатура, квантифікація та системний аналіз небезпек. Виконується класифікація та структурований опис небезпек із застосуванням таксономії, ідентифікації, номенклатури й квантифікації.

Лекція 3. Ризик як кількісна характеристика небезпеки. Індивідуальний, груповий і прийнятний ризик. Управління ризиком. Розглядаються поняття ризику, індивідуальний і груповий ризик, концепція прийнятного ризику, рівні ризику та загальна логіка управління ним.

Самостійна робота 3. Кількісне оцінювання ризику та порівняння рівнів ризику. Виконуються навчальні приклади кількісного визначення ризику, порівняння значень і формулювання висновку щодо прийнятності рівня ризику.

Лекція 4. Психічні властивості і процеси особистості та їх вплив на безпеку життєдіяльності. Опрацьовуються психічні процеси, властивості особистості, увага, пам'ять, мислення, емоції, темперамент і їх вплив на надійність дій людини.

Самостійна робота 4. Психофізіологічний стан людини, поведінкові реакції та індивідуальні особливості безпечної діяльності. Опрацьовуються особливі психічні стани, поведінкові реакції, фактори психічної напруги та їх значення для надійності діяльності.

Практична робота №2. Психічні властивості і процеси особистості. Виконуються завдання практикуму з оцінювання психічних властивостей і процесів особистості та аналізу їх впливу на безпечність поведінки.

Лекція 5. Здоров'я людини і механізми його підтримки. Гомеостаз, адаптація, імунітет. Розкриваються поняття здоров'я, гомеостазу, адаптації, імунітету та взаємозв'язок фізичного, психічного і соціального благополуччя.

Самостійна робота 5. Здоров'я і патологія. Показники індивідуального здоров'я та фактори ризику. Розглядаються відмінності здоров'я і патології, показники індивідуального здоров'я, фактори та групи ризику.

Практична робота №3. Здоров'я і механізми його підтримки. За завданнями практикуму аналізуються показники здоров'я, механізми адаптації та чинники підтримки функціонального стану.

Лекція 6. Здоровий спосіб життя, працездатність і профілактика негативних впливів. Розглядаються компоненти здорового способу життя, оздоровчі підходи, підтримання працездатності та профілактика поведінкових ризиків.

Самостійна робота 6. Профілактика шкідливих звичок, загартування та зміцнення здоров'я. Аналізуються шкідливі звички, способи загартування та інші профілактичні заходи зміцнення здоров'я.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ БЕЗПЕКИ. ЕРГОНОМІКА І ТЕХНОГЕННІ НЕБЕЗПЕКИ У БУДІВНИЦТВІ

Лекція 7. Соціальне середовище та соціально-політичні небезпеки, їх види й характеристики. Вивчаються соціальні й соціально-політичні небезпеки, конфлікти, терористичні загрози та загальні напрями зниження соціального ризику.

Самостійна робота 7. Соціальні небезпеки та небезпеки сучасного урбанізованого середовища. Розглядаються види соціальних небезпек, ризики урбанізованого середовища та поведінкові заходи їх зниження.

Практична робота №4. Вплив факторів соціального середовища на людину. Виконуються завдання з оцінювання впливу соціального оточення, міжособистісної взаємодії та соціальних чинників на поведінку людини.

Лекція 8. Фізіологія праці. Втома, перевтома, стрес і працездатність людини. Розглядаються фізіологічні основи праці, роль центральної нервової системи, механізми втоми, перевтоми і стресу та їх вплив на безпеку.

Самостійна робота 8. Психофізіологічна характеристика умов праці та профілактика втоми і перевтоми. Поглиблено опрацьовуються важкість і напруженість праці, стомлення, перевтома та засоби профілактики.

Практична робота №5. Втома та стрес. Опрацьовуються методики оцінювання втоми й стресу та формуються заходи підтримання працездатності.

Лекція 9. Фізичні негативні фактори життєвого середовища та методи захисту. Опрацьовуються фізичні негативні фактори середовища та базові принципи колективного й індивідуального захисту від їх дії.

Самостійна робота 9. Негативні фактори енергетичного походження та засоби захисту. Вивчаються негативні фактори енергетичного походження та організаційні й технічні принципи захисту від них.

Лекція 10. Хімічні й біологічні небезпеки, їх дія на людину та загальні заходи захисту. Розглядаються класифікація хімічних і біологічних факторів, шляхи надходження, характер впливу на організм та загальні заходи захисту.

Самостійна робота 10. Патогенна дія фізичних, хімічних і біологічних чинників та профілактичні заходи. Опрацьовується патогенна дія фізичних, механічних, хімічних і біологічних чинників та базові профілактичні заходи.

Лекція 11. Ергономіка безпечної діяльності. Організація робочого місця, сумісність людини і технічної системи. Вивчаються принципи ергономіки, організація робочого місця, антропометрична, сенсорна, енергетична та інформаційна сумісність людини і технічної системи.

Самостійна робота 11. Ергономічні принципи та технічні засоби забезпечення безпеки робочого місця. Розглядаються ергономічний принцип, технічні засоби безпеки, огороження, блокування, сигналізація та вимоги до безпечного робочого місця.

Практична робота №6. Ергономічна оцінка робочого місця. Виконується ергономічне оцінювання робочого місця за показниками пози, оглядовості, розміщення органів керування та інформаційного навантаження.

Лекція 12. Техногенні небезпеки у будівництві. Аварії, пошкодження та руйнування будівель і споруд. Розглядаються небезпеки будівельних майданчиків, причини аварій, пошкоджень і руйнувань будівель та споруд, пожежі й вибухи як джерела небезпеки, їх уражаючі фактори та основні наслідки.

Самостійна робота 12. Причини аварій і руйнувань будівель та споруд, людський, технічний і організаційний фактори. Аналізуються типові причини аварій на об'єктах будівництва, помилки персоналу, технічні й організаційні чинники та заходи запобігання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА, АНАЛІЗ РИЗИКУ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Лекція 13. Загальні принципи домедичної допомоги та безпека на місці події. Опрацьовуються безпека на місці події, первинна оцінка стану, пріоритети допомоги, виклик екстрених служб і загальні принципи домедичної допомоги.

Самостійна робота 13. Первинна оцінка стану постраждалого, виклик екстреної допомоги та базова послідовність дій. Опрацьовується послідовність первинної оцінки стану, визначення критичних порушень і виклику екстреної медичної допомоги.

Практична робота №7. Надання долікарської допомоги. Відпрацьовуються передбачені практикумом алгоритми надання долікарської допомоги та безпечної послідовності дій.

Лекція 14. Домедична допомога при кровотечах, травмах, опіках, ураженні електричним струмом та інших невідкладних станах. Розглядаються алгоритми допомоги при кровотечах, ранах, травмах, опіках, ураженні електричним струмом та інших невідкладних станах.

Самостійна робота 14. Домедична допомога при ранах, кровотечах, травмах, отруєннях та утопленні. Поглиблено відпрацьовуються теоретичні алгоритми допомоги при ранах, кровотечах, травмах, отруєннях, опіках та утопленні.

Лекція 15. Аналіз ризику виникнення небезпеки. Якісні та кількісні методи. Поглиблюються прикладні методи якісного й кількісного аналізу ризику, етапи оцінювання, порівняння ризиків і вибір заходів керування.

Самостійна робота 15. Оцінка природного і техногенного ризику та обґрунтування заходів його зниження. Застосовуються підходи оцінки природного і техногенного ризику та формулюються профілактичні заходи.

Практична робота №8. Аналіз ризику виникнення небезпеки. Виконуються завдання з аналізу ризику виникнення небезпеки, визначення показників та обґрунтування заходів зниження ризику.

Лекція 16. Надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру: джерела, класифікація, уражаючі фактори та наслідки. Вивчаються природні й техногенні надзвичайні ситуації, джерела та уражаючі фактори, масштаби наслідків і принципи безпечної поведінки.

Самостійна робота 16. Класифікація надзвичайних ситуацій і алгоритми дій при природних загрозах. Розглядається класифікація надзвичайних ситуацій і правила поведінки при землетрусах, повенях, бурях, пожежах та інших природних загрозах.

Практична робота №9. Небезпеки природного, техногенного походження та безпека в умовах надзвичайних ситуацій. За методичними рекомендаціями аналізуються природні й техногенні небезпеки та алгоритми безпечної поведінки в умовах надзвичайних ситуацій.

Лекція 17. Основи цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту, організація ЦЗ на об'єкті. Розглядаються правові та організаційні основи цивільного захисту, ЄДСЦЗ, її режими, сили, завдання та організація цивільного захисту на об'єкті.

Самостійна робота 17. Оповіщення, засоби індивідуального і колективного захисту, укриття та евакуаційні заходи. Опрацьовуються сигнали оповіщення, інформування, засоби індивідуального й колективного захисту, укриття, евакуація і медицина катастроф.

Лекція 18. Організація реагування на надзвичайні ситуації. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, життєзабезпечення постраждалих. Опрацьовуються організація реагування, аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, локалізація наслідків і життєзабезпечення постраждалих.

Самостійна робота 18. Інженерний, радіаційний, хімічний, медичний і біологічний захист населення та територій. Поглиблено вивчаються інженерний, радіаційний, хімічний, медичний, біологічний та психологічний захист населення в умовах НС.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

7.1. Основна навчальна література

1. Баличева Н. В. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності : навчальний посібник. Умань : Візаві, 2023. 273 с.
2. Масікевич Ю. Г., Райко В. Ф., Шестопапов О. В., Масікевич А. Ю., Янчик О. Г., Семенов Є. О. Основи професійної безпеки та здоров'я : підручник. Чернівці : Місто, 2023. 288 с.
3. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 267 с.
4. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник. Дніпро : ДДУВС, 2022. 388 с.
5. Русакова Т. І., Золотько О. В., Долженкова О. В., Левицька О. Г., Войтенко Ю. В. Навчальний посібник з дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист». Дніпро : ДНУ ім. Олеся Гончара, 2022.

7.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Кодекс цивільного захисту України.
2. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
3. Закон України «Про охорону праці».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
 6. Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні».
 7. Наказ МВС України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».
 8. ДБН А.3.2-2:2009 «Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення» (чинна редакція).
- У навчальному процесі використовуються чинні редакції нормативно-правових актів станом на дату проведення занять.

8. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД

Викладач дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» повинен забезпечувати професійне спрямування курсу на будівництво та цивільну інженерію, володіти актуальною нормативно-правовою базою у сфері цивільного захисту й безпеки життєдіяльності, методиками оцінювання небезпек і ризиків та методикою безпечного відпрацювання практичних алгоритмів.

- Базова освіта та професійна компетентність: вища освіта технічного, будівельного, інженерно-педагогічного або іншого спорідненого профілю, що забезпечує фахове викладання питань БЖД і цивільного захисту.
- Педагогічна компетентність: здатність формувати результати навчання через проблемні, ситуаційні, практичні та розрахунково-аналітичні завдання.
- Спеціальна підготовка: систематичне оновлення знань з цивільного захисту, алгоритмів дій у НС, техногенних небезпек у будівництві, домедичної допомоги та ризик-орієнтованого підходу.
- Цифрові навички: володіння засобами електронного навчання і комунікації (Google Classroom, Google Workspace, засоби відеозв'язку) для надання матеріалів, консультацій і контролю навчальних досягнень.

9. ФОРМИ ДОКУМЕНТІВ

Організація, контроль та облік освітнього процесу за даним курсом супроводжується наступними документами:

1. Силабус навчальної дисципліни (надається здобувачам освіти на першому занятті; містить політику курсу, дедлайни та критерії оцінювання).
2. Журнал обліку навчальних занять (в електронній формі).
3. Індивідуальний навчальний план здобувачів освіти (для осіб, які навчаються за гнучким або індивідуальним графіком, зокрема тих, хто проходить лікування/реабілітацію).
4. Відомість обліку поточної та підсумкової успішності (залікова відомість).
5. Білети підсумкової роботи (затверджені методичною комісією, містять теоретичні питання та практичні).
6. Рубрикатор (матриця) оцінювання (чіткі критерії нарахування балів за поточну роботу, СРС та підсумкової контрольної роботи у 100-бальній шкалі з переведенням у шкалу ЄКТС).

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною системою протягом семестру. Поточний і модульний контроль спрямований на перевірку теоретичних знань, правильності виконання практичних та самостійних завдань і здатності застосовувати вимоги охорони праці у професійних ситуаціях.

Кожний змістовий модуль оцінюється окремо. Поточна та модульна робота за трьома модулями становить 70 балів, підсумкова робота — 30 балів.

10.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Форма контролю	Період / види навчальної роботи	Макс. бал
Проміжний підсумок 1	МОДУЛЬ 1	23
	Практичні роботи №1–3 — до 12 балів.	12
	Самостійна робота модуля 1 — до 6 балів.	6
	Модульний контроль №1 — до 5 балів.	5
	Умова успішного проходження модуля — не менше 14 балів.	
Проміжний підсумок 2	МОДУЛЬ 2	23
	Практичні роботи №4–6 — до 12 балів.	12
	Самостійна робота модуля 2 — до 6 балів.	6
	Модульний контроль №2 — до 5 балів.	5
	Умова успішного проходження модуля — не менше 14 балів.	
Проміжний підсумок 3	МОДУЛЬ 3	24
	Практичні роботи №7–9 — до 12 балів.	12
	Самостійна робота модуля 3 — до 6 балів.	6
	Модульний контроль №3 — до 6 балів.	6
	Умова успішного проходження модуля — не менше 15 балів.	
Підсумкова робота	Підсумкова робота	30
	1. Теоретичне питання	10
	2. Практично орієнтоване питання.	10
	3. Ситуаційне завдання.	10
РАЗОМ ЗА КУРС	Підсумкова оцінка за дисципліну	100

Допуск до підсумкової роботи: здобувач має окремо пройти кожний змістовий модуль і набрати не менше 60 % від його максимальної кількості балів: модуль 1 — не менше 14 із 23 балів; модуль 2 — не менше 14 із 23 балів; модуль 3 — не менше 15 із 24 балів. Загальна сума за поточну та модульну роботу повинна становити не менше 42 балів із 70. Диференційований залік вважається

складеним, якщо за його результатами набрано не менше 18 балів із 30, а загальна сума за дисципліну становить не менше 60 балів.

10.2. РУБРИКАТОР ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

10.2.1. ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Максимальна кількість балів за курс: 36. Кожна з дев'яти практичних робіт оцінюється максимум у 4 бали з урахуванням правильності виконання, обґрунтування висновків, дотримання алгоритму роботи та захисту результатів.

Кількість балів за 1 роботу	Дескриптор (критерії досягнення)
4	Роботу виконано повністю і правильно. Завдання, розрахунки або аналіз ситуації обґрунтовані; висновок чіткий; здобувач упевнено захищає результати.
3	Основну частину виконано правильно; допущено незначні неточності, які не змінюють загального висновку; алгоритм роботи зрозумілий.
2	Завдання виконано частково або з окремими суттєвими помилками, але здобувач демонструє базове розуміння методики та може виправити помилки після уточнення.
0–1	Роботу не виконано або виконано фрагментарно; методику не засвоєно; висновок відсутній або необґрунтований.

10.2.2. ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ (СРС)

Максимальна кількість балів за курс: 18. Самостійна робота кожного змістового модуля оцінюється окремо — до 6 балів за шість тем СРС відповідного модуля (до 1 бала за кожну тему).
Форми СРС: конспектування, таблиці, схеми, короткі аналітичні завдання, робота з алгоритмами та ситуаційними кейсами.

Рівень виконання	Кожний модуль окремо (макс. 6)	Оцінювання за шість тем СРС модуля	Дескриптор
Відмінно (90–100%)	6	6 тем виконано на високому рівні	Завдання виконано самостійно, повно та логічно; використано визначений джерельний матеріал; висновки обґрунтовані.
Добре / задовільно (60–89%)	4–5	Основні завдання виконано	Основний зміст опрацьовано; є окремі неточності або неповні пояснення, але продемонстровано базове розуміння матеріалу.
Незадовільно (менше 60%)	0–3	Виконання недостатнє	Завдання виконано формально, фрагментарно або містить суттєві помилки; необхідне повторне опрацювання.

10.2.3. ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Максимальна кількість балів: 16. Проводяться три окремі модульні контролі після завершення кожного змістового модуля: модульний контроль №1 — до 5 балів, модульний контроль №2 —

до 5 балів, модульний контроль №3 — до 6 балів. Форма контролю — тестування та/або короткі ситуаційні, розрахункові й аналітичні завдання.

Рівень виконання	Бали за окремий модульний контроль	Критерії досягнення
Відмінно (90–100%)	МК №1–2 — 5; МК №3 — 6	Відмінне володіння поняттями, методами аналізу небезпек, ризику та алгоритмами безпечної поведінки; правильне виконання тестових і ситуаційних завдань.
Добре (75–89%)	МК №1–2 — 4; МК №3 — 5	Добре розуміння матеріалу; допускаються окремі неточності у складних питаннях або ситуаційних завданнях.
Задовільно (60–74%)	МК №1–2 — 3; МК №3 — 4	Базовий рівень засвоєння; знання достатні для виконання типових завдань, але потребують систематизації.
Незадовільно (менше 60%)	МК №1–2 — 0–2; МК №3 — 0–3	Матеріал засвоєно недостатньо; необхідне повторне опрацювання тем відповідного модуля.

10.2.4. ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ РОБОТИ

Максимальна кількість балів: 30. Білет містить три завдання, кожне оцінюється від 0 до 10 балів. Для позитивного результату здобувач повинен продемонструвати достатній рівень засвоєння матеріалу та вміння застосовувати знання у безпечній поведінці й професійно орієнтованих ситуаціях.

Бали (за 1 завдання)	Рівень	Дескриптор
9–10	Відмінно	Вичерпна, логічна й професійно орієнтована відповідь; небезпеки та ризики визначено правильно; алгоритм дій або захисту обґрунтовано.
7–8	Добре	Відповідь правильна в основному, містить незначні неточності; ситуацію проаналізовано коректно; заходи безпеки доцільні.
6	Задовільно	Питання розкрито неповно; є окремі помилки, однак продемонстровано базове розуміння та можливість обрати загалом безпечний алгоритм.
0–5	Незадовільно	Суть питання не розкрита; здобувач не може ідентифікувати основні небезпеки або запропонувати безпечну послідовність дій.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання дисципліни поєднує пояснювально-ілюстративні, проблемні, ситуаційні, розрахунково-аналітичні та практично орієнтовані методи.

11.1. Пояснювально-ілюстративні та проблемні методи

Лекції з аналізом реальних і модельованих небезпечних ситуацій, робота зі схемами, алгоритмами, класифікаціями та прикладами ризику.

11.2. Практичні та ситуаційні методи

Виконання дев'яти практичних робіт за наданими практикумами, аналіз професійних і побутових ситуацій, відпрацювання безпечної послідовності дій.

11.3. Розрахунково-аналітичні та контрольні методи

Навчальні розрахунки ризику, тестування, модульні завдання, усний захист результатів і короткі ситуаційні кейси.

11.4. Методи самостійної та електронної роботи

Самостійне опрацювання визначених сторінок підручників, виконання таблиць, схем, чек-листів і завдань; використання Google Classroom та інших цифрових засобів для матеріалів і зворотного зв'язку.

11.5. Методи дистанційного та асинхронного навчання

Асинхронне виконання завдань із поданням результатів у встановлений термін; дистанційні консультації, електронне тестування та розбір ситуаційних завдань.

12. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика вивчення дисципліни ґрунтується на дотриманні вимог безпеки, академічної доброчесності, взаємоповаги, відповідальності та систематичному виконанні навчальних завдань.

- Відвідування та виконання робіт: здобувач повинен опрацьовувати лекційний матеріал, виконати і захистити передбачені програмою практичні роботи та виконувати завдання СРС.
- Безпека під час занять: під час демонстрацій, практичних занять і роботи з навчальним обладнанням обов'язковим є виконання інструкцій викладача та встановлених вимог охорони праці.
- Академічна доброчесність: усі розрахункові, аналітичні та самостійні роботи виконуються самостійно. Використання цифрових та ІІТ-інструментів допускається як допоміжний засіб за умови перевірки інформації, усвідомленого опрацювання матеріалу та особистого захисту результатів.
- Відпрацювання пропущених занять: пропущені практичні роботи й контрольні заходи підлягають відпрацюванню у формі, визначеній викладачем, із підтвердженням досягнення відповідних результатів навчання.
- Політика щодо термінів виконання: завдання подаються у визначені строки; зміна терміну можлива за погодженням із викладачем відповідно до правил організації освітнього процесу.

13. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ)

Завдання до диференційованого заліку формуються з трьох блоків: теоретичне питання, практично орієнтоване питання за тематикою практичних робіт та ситуаційне завдання з БЖД / цивільного захисту.

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Предмет, мета, завдання та категорійно-понятійний апарат безпеки життєдіяльності.
2. Модель життєдіяльності людини та система «людина — життєве середовище».
3. Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори.
4. Таксономія, ідентифікація, номенклатура і квантифікація небезпек.
5. Ризик як кількісна характеристика небезпеки. Індивідуальний і груповий ризик.
6. Концепція прийнятного ризику та управління ризиком.
7. Психічні властивості і процеси особистості та їх вплив на безпечну поведінку.
8. Здоров'я людини, гомеостаз, адаптація та фактори ризику для здоров'я.
9. Здоровий спосіб життя і підтримання працездатності.
10. Соціальні й соціально-політичні небезпеки.
11. Втома, перевтома, стрес і їх вплив на надійність діяльності.
12. Фізичні негативні фактори життєвого середовища та принципи захисту.
13. Хімічні й біологічні небезпеки та заходи профілактики.
14. Ергономіка безпечної діяльності та організація робочого місця.
15. Техногенні небезпеки у будівництві, причини та наслідки аварій, пошкоджень і руйнувань будівель та споруд.

16. Загальні принципи домедичної допомоги та безпека на місці події.
17. Якісні та кількісні методи аналізу ризику.
18. Класифікація надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.
19. Єдина державна система цивільного захисту: завдання, режими та сили.
20. Оповіщення, укриття, евакуація та засоби захисту населення.
21. Інженерний, радіаційний, хімічний, медичний і біологічний захист.
22. Організація реагування на НС, аварійно-рятувальні роботи та життєзабезпечення постраждалих.

БЛОК 2. ПРАКТИЧНО ОРІЄНТОВАНІ ПИТАННЯ

1. Як за заданою ситуацією визначити джерело небезпеки, класифікувати небезпеку, встановити небезпечні та шкідливі фактори і обґрунтувати заходи захисту?
2. Як визначити психічні властивості та особливості особистості, що впливають на безпечність діяльності, та пояснити їх значення для поведінки людини?
3. Як оцінити основні чинники, що впливають на здоров'я людини, та визначити заходи підтримання і зміцнення здоров'я?
4. Як за заданою ситуацією визначити фактори соціального середовища, що впливають на людину, та запропонувати заходи зниження їх негативного впливу?
5. Як розпізнати ознаки втоми, перевтоми та стресу і визначити заходи їх профілактики для збереження працездатності та безпечної діяльності?
6. Як провести ергономічну оцінку робочого місця оператора будівельної техніки або працівника, виявити недоліки його організації та запропонувати заходи щодо їх усунення?
7. Якою має бути послідовність надання долікарської допомоги постраждалому при кровотечі, травмі, опіку або іншому невідкладному стані з урахуванням безпеки на місці події?
8. Як за заданими статистичними даними обчислити величину індивідуального або групового ризику виникнення небезпеки та оцінити отриманий результат?
9. Як за описом надзвичайної ситуації природного або техногенного походження визначити її небезпечні фактори та обрати правильний алгоритм безпечних дій і заходів захисту?

БЛОК 3. СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. За описом ситуації ідентифікувати джерело небезпеки, небезпечні фактори та можливі наслідки.
2. За заданими статистичними даними визначити індивідуальний ризик і оцінити його рівень.
3. Проаналізувати ознаки втоми або стресу працівника будівельної галузі та запропонувати безпечний алгоритм дій.
4. За схемою робочого місця визначити ергономічні недоліки та запропонувати коригувальні заходи.
5. Визначити послідовність дій очевидця аварії або часткового руйнування на будівельному об'єкті до прибуття екстрених служб із забезпеченням власної безпеки.
6. Обрати алгоритм дій при виявленні сильної кровотечі, опіку або травми.
7. Скласти короткий алгоритм дій персоналу будівельного підприємства після отримання сигналу оповіщення.
8. Обрати спосіб укриття або евакуації залежно від характеру загрози.
9. Визначити необхідні засоби індивідуального та колективного захисту в умовах хімічної або радіаційної небезпеки.
10. За описом природної або техногенної НС визначити першочергові заходи безпечної поведінки та взаємодії з рятувальними службами.

14. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ, МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Діагностика успішності навчання здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється шляхом поєднання теоретичного контролю, виконання і захисту практичних робіт, контролю СРС, ситуаційних завдань, модульного контролю та підсумкового контролю заліку.

Контроль здійснюється на поточному, модульному та підсумковому рівнях.

14.1. Засоби діагностики успішності навчання

Комп'ютерне тестування: перевірка знань термінології, нормативно-правових вимог, методів аналізу ризику, домедичної допомоги, цивільного захисту та техногенної безпеки у будівництві.

Виконання і захист практичних робіт: оцінювання правильності розрахунків, аналізу виробничої ситуації, роботи з нормативними даними та здатності обґрунтовувати заходи захисту.

Ситуаційні завдання та професійні кейси: перевірка здатності виявляти небезпечні фактори на будівельному майданчику, оцінювати стан риштувань, робіт на висоті, машин, підйомних операцій, земляних і монтажних процесів та обирати безпечні рішення.

Усне та письмове опитування: перевірка розуміння основних положень лекційного матеріалу, нормативних вимог і алгоритмів безпечного виконання робіт.

14.2. Методичне забезпечення дисципліни

Для реалізації програми використовується комплекс навчально-методичних матеріалів, узгоджених із тематикою лекцій, дев'яти практичних робіт, СРС та підсумкового контролю.

Навчально-методичні матеріали: робоча програма, силабус, конспект лекцій, методичні вказівки до практичних робіт, методичні рекомендації для СРС, банк тестових і ситуаційних завдань.

Профільні матеріали: нормативні документи з охорони праці у будівництві, схеми організації будівельного майданчика, небезпечних зон, риштувань, стропування, таблиці нормативних параметрів і форми для аналізу нещасних випадків.

14.3. Критерії оцінювання

Детальний розподіл балів за практичні роботи, СРС, модульні контролі та диференційований залік наведено у розділі 10 цієї робочої програми.

Оцінювання спрямоване на перевірку здатності здобувача застосовувати знання у практичних ситуаціях: визначати небезпеки, користуватися нормативними вимогами, виконувати передбачені програмою розрахунки, аргументувати вибір засобів захисту та приймати безпечні рішення під час будівельно-монтажних робіт.

15. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ)

Індивідуальні завдання для самостійної роботи побудовано за трьома змістовими блоками, що відповідають структурі навчальної дисципліни ОК 13 «Безпека життєдіяльності та цивільний захист». Загальний обсяг самостійної роботи становить 36 годин.

Завдання виконуються за вказівкою викладача відповідно до тем СРС. Форми звітності: конспект, таблиця, структурна схема, алгоритм дій, чек-лист, карта небезпек, ситуаційне рішення або короткий аналітичний звіт.

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЖД. ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я

1. Скласти схему «джерело небезпеки — фактор — об'єкт впливу — наслідок — захист» для обраної побутової ситуації або ситуації на будівельному об'єкті.
2. Розробити класифікаційну таблицю небезпек із прикладами ідентифікації, номенклатури та квантифікації.
3. Виконати навчальне кількісне оцінювання ризику за заданими статистичними даними та сформулювати висновок.
4. Підготувати порівняльну таблицю психічних властивостей і станів, що можуть впливати на безпечність діяльності.
5. Скласти схему факторів індивідуального здоров'я та груп ризику.
6. Розробити особистий чек-лист профілактики шкідливих звичок і підтримання працездатності.

БЛОК 2. СОЦІАЛЬНІ, ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ, ЕРГОНОМІЧНІ ТА ТЕХНОГЕННІ ЧИННИКИ У БУДІВНИЦТВІ

1. Проаналізувати одну соціальну небезпеку сучасного урбанізованого середовища та запропонувати поведінкові заходи захисту.

2. Скласти алгоритм профілактики втоми й перевтоми для оператора будівельної техніки або працівника з тривалим зоровим та інформаційним навантаженням.
3. Підготувати таблицю фізичних та енергетичних негативних факторів із прикладами засобів захисту.
4. Побудувати схему шляхів впливу хімічних і біологічних факторів на людину та профілактичних заходів.
5. Провести навчальну ергономічну оцінку робочого місця оператора будівельної техніки або працівника за чек-листом.
6. Проаналізувати причини умовної аварії або часткового руйнування на будівельному об'єкті та розподілити їх на людські, технічні й організаційні.

БЛОК 3. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА, РИЗИК ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

1. Скласти алгоритм первинної оцінки стану постраждалого і виклику екстреної допомоги.
2. Підготувати таблицю «невідкладний стан — ознаки — першочергові дії — заборонені дії».
3. Виконати порівняння природного і техногенного ризику за заданими вихідними даними.
4. Скласти пам'ятку дій при одній природній надзвичайній ситуації, характерній для регіону.
5. Розробити алгоритм дій персоналу будівельного підприємства після сигналу оповіщення з урахуванням укриття або евакуації.
6. Скласти структурну схему заходів інженерного, радіаційного, хімічного, медичного та біологічного захисту.